

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Pastorum Continens Doctrinas, & Industrias ad Pastorale
Munus piè, fructuosè, ac securè obeundum pertinentes,
Unà cum Casibus frequentius circa idem Officium
occurrere solitis, & ex communiote ...**

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1678

Membrum XV. De ijs, quæ erga Sponsos observanda sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49267](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49267)

Ut colant in imperijs

Herorum potestatem.

Pro primo proderit illud Ecclesiastici c. 22. consilium sequi: *Confide in DEO, & mane in loco tuo, facile est enim in manu DEI subitò honestare pauperem.* Pro secundo non parum juvabit insignis S. Pauli Eph. 6. ad servos exhortatio: *Servi obedite Dominis carnalibus cum timore & tremore in simplicitate cordis vestri, sicut Christo, non ad oculos servientes, quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi facientes voluntatem DEI ex animo, cum bona voluntate servientes, sicut Domino, & non hominibus, scientes, quòd unusquisque, quodcumque fecerit bonum, hoc recipiet à Domino, sive servus, sive liber.* Pro tertio denique servient ejusdem iterum Sancti rebus exhortationes, præcipuè dum ad Romanos c. 13. scriptum: *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit; non enim est potestas, nisi à DEO; qua autem sunt potestates, à DEO ordinatae sunt. Itaque, qui resistit potestati, DEI ordinatio resistit. Et iterum Hebr. c. 13. Obedite Præpositis vestris, & obedite eis; ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes, hoc enim non expedit vobis.*

MEMBRUM XV.

De ijs, quæ erga Sponsos observanda sunt.

Qu. 1. *Quid erga Sponsos observare debeat Pastor?* R. præcipuè sequentibus versiculis comprehensa illis fundenda esse, nempe

Ut contrahant legitime

Ad damnum evitandum.

Ut fidem servant integrè

Ad crimen declinandum.

Ut copulentur licitè

Ad DEVM honorandum.

Qu. 2. *Quid ad Matrimonium legitime contrahendum requiratur?* R. tria præcipuè. 1. Ut careant impedimento dirimente. 2. Ut careant impedimento impediente. 3. Ut consensus Parentum accedat; nam etfi hic absolute ad validandum matrimonium non requiratur, juxta probabiliora

sententiam, tamen ijs rationabiliter iavitis, hunc statum eligere, non modò irreverentiæ est, sed etiã injuriæ erga patriam potestatem; expedit igitur Populum hac de re præconione monere, simul tamen etiã gravissimè reprehendere Parentes, qui metu gravi proles ad ineundas nuptias cogunt, cum statum castitatis aut religionis elegerint; aut cum matrimonium inire decreverint, nimium urgent, ut in Monasterium intrudi se sinant; aut certè, ut cum ijs contrahant, quas nollent; quibus ex rebus, quæ scandala & damna animarum sequantur, satis dici, & desleri non potest.

Qu. 3. *Quid circa fidem sponsalium servandam sit observandum?* R. itidem tria. 1. Ut à sponsalibus sine justa causa non resiliant. 2. Ut alteri cum promissione matrimonij non copulentur. 3. Ut etiã inter se, quamdiu simplicia sponsalia durant, non conjugantur.

Qu. 4. *Quid ad licitam copulationem requiratur?* R. 1. Ut denuntiationes ordinariæ præcedant, nisi specialis causa ab ijs excuset, qualis foret, si v. g. periclitans de vita, vellet ducere concubinam ad prolem legitimandam; aut si timeretur, ne si permitterentur denuntiationes, matrimonium malitiosè impediretur, neque tempus patiatur Episcopum consuli. 2. Ut contractus matrimonialis præsentè Parocho & testibus, ubi Concilium Tridentinum receptum est, celebretur. 3. Ut Benedictio nuptialis juxta morem Ecclesiæ præcedat.

Dubia moralia.

Q. 1. *An Pastor debeat sponsalibus suorum Parochianorum assistere?* R. hac de re sic loqui Synodi Augustanæ Decreta p. 2. c. 10. Primum, justas ob causas matrimonij Sacramentum ex Ecclesiæ consuetudine præcedere solent sponsalia, quæ sunt sponsi & sponsæ in futurum matrimonium reciproca promissio. Secundò, ut minor sit controversiarum occasio, sponsalia non clandestinè, & in angulis, sed in domo aliqua honesta coram testibus fiant. Tertiò, nec Parochi, nec alterius ejus loco substituti Sacerdotis præsentia necessaria est, ut validè & legitimè contrahantur. Quin expedit magis non interesse, ne imperitiores verum matrimonium contractum credant, ac proinde ejus sibi jura interdum malè

usurpent. Quartò, ubi autem ex longa consuetudine ad sponsalia vocati sunt Parochi, etsi deinceps quoque, ut vocari possint, permittimus, non tamen aliter, quam ut rectè venire atque interesse volumus, idque sine superpelliceo & Stola, ac sine ullis peculiaribus Cæremonijs. Quintò, ubi verò nullus Parochus se sponsalibus ingerat, & ubi habitus vocari non consueverunt, non facillè etiam vocati ad ea per hac accedant. Ubi tamen absente Parocho inita fuerint, non neri is debet, & certior fieri de contractu ab ipsis sponsalibus testibus.

Qu. 2. *An, si consensus ob defectum Parochi & testium nullus, requiratur, ut coram illis reiteretur?* R. etsi Pontius & alij affirmativam teneant sententiam, æquè tamen probabiliter negativam tradi à Sanchez l. 2. d. 37. Coninch, Perez, Hurtado & alijs apud Dicastillum d. 2. n. 103. citantur quòd per primam attestationem sufficienter obtineatur à Concilio Tridentino intentus.

Qu. 3. *An denuntiationes extra Ecclesiam fieri possint?* R. affirmativè cum Pontio, Layman, l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 10. Tannero d. 8. n. 126. & communi aliorum, quia, cum etiam in tali casu concursus Populi haberi possit, rectè id sufficiens videtur ad denuntiationem impedimenti, siquod lateret, sciendam.

Qu. 4. *An etiam die non Festo fieri possint denuntiationes?* R. affirmativè cum Layman. & alijs, modò concio frequens Populi adsit, cum parùm referat, sive Populus die Festo, si alio conveniat, ad hoc, ut in cognitionem contracti matrimonij veniat, & impedimentum, siquod sciat, deesse possit.

Qu. 5. *An tribus diebus Festis immediatè succedentibus possint denuntiationes?* R. etsi plerumque Auctores docent, saltem duorum dierum intervallum inter unam & alteram denuntiationem intercedere debere, itaque in Concilio Moguntino & Colonienfi l. c. decisum esse, Laymannus rebatur, id tamen omnino licitè fieri putat Dicastillo loc. cit. aliud in propria Diocesi non fuerit constitutum, eò quòd Concilium Tridentinum jubeat eas in tribus continuis diebus fieri, nullam de interpolatione mentionem faciens, verò etiam non appareat, quid illa interpolatio emol-

menti afferat, ad finem denuntiationum facilius obtinendum.

Qu. 6. *An, si uno die Fefso interpolato omittat Pastor denuntiationem, peccare mortaliter censendus sit?* R. ita quidem Henriquez à Diana p. 3. tr. 4. ref. 236. citatum sentire; sed probabilius ipsum Dianam cum Coninch & alijs contrarium tueri, eò quòd non videatur Concilium Tridentinum sub tam gravi obligatione voluisse Pastores obligare, modò non nimis diu aut malitiosè differant eiusmodi denuntiationes.

Qu. 7. *An in utriusque sponsi Parochia debeant fieri eiusmodi denuntiationes?* R. Laymannus, etsi valde sit probabile, Concilij Tridentini & Lateranensis intentionem fuisse, ut tales denuntiationes in utriusque sponsi Parochia fiant, si illi ad diversas spectent, ut impedimenta, siqua fortè subsint, ex utraque parte detegi possint; itaque etiam Sanchez, Henriquez, Rodriquez, & alij contra Antonium Cucum doceant, non tamen damnari debere consuetudinem, quæ adhuc in quibusdam Ecclesijs viget, ut denuntiationes in solius sponsi Parochia fiant, in qua nuptiæ celebrandæ sunt.

Qu. 8. *An possit Pastor in certis casibus absque dispensatione Ordinarij denuntiationes omittere, vel unam pro tribus facere?* R. affirmativè Ferdinandus Hauckius in Epinomia Paroch. V. denunc. matri. c. 7. afferens sequentes casus, in quibus eiusmodi denuntiationes omitti possunt. Primò, si abest suspicio prudens & probabilis malitiosi impedimenti. Secundò pudor, ut, cum inter Contrahentes est disparitas conditionis, ætatis, divitiarum, & qualitatis. Tertiò infamia, ut quando Concubinarij diu sunt habiti pro Conjugibus, vel quia matrimonium priùs contractum fuit nullum, ob occultum impedimentum. Quartò vicinitas temporis clausi, quo prohibitiæ sunt nuptiæ, quia ex una parte non expedit, ob periculum fornicationis vel dissolutionis differre matrimonium ad tempus apertum; & ex alia etiam expedit, ut Benedictio Consummationi præmittatur. Imò Hurtadus d. 5. diff. 20. n. 69. etiam absque periculo isto putat temporis clausi vicinitatem esse causam sufficientem omittendi denuntiationes, aitque ita à S. Congregatione decisum. Quintò Magnatum dignitas; in his enim cessat plerumque periculum occultationis impedimentorum, vel certè alioqui consuetum

non est eorum matrimonium bandiri. Sextò damnum notabile temporale, vel spirituale evitandum, in quibus omnibus casibus docet prædictus Auctor, Parochum omittere posse dictas denuntiationes, etiamsi Episcopus requisitus negaverit facultatem (quia dispensatio, si justè negetur, habetur pro concessa, teste Sanchez d. 10. n. 26.) imò si iudicium probabile damni gravis adsit, omittere eum posse denuntiationes, etiamsi Episcopus adiri possit, uti multi Auctores apud Bossium tract. de matr. contr. l. 22. n. 108. tenent, quia tunc licentia Episcopi tunc tantùm de consilio requiritur, eò quod nocivum admodum, & consequenter iniquum sit observare legem denuntiationum, atque adeò rectè per benignam interpretationem dici possit, etiam in tali casu non obligari. Addit tamen citatus Auctor, hæc omnia in foro tantum interno habere locum.

Qu. 9. *An, si post factas denuntiationes longo tempore, intra quatuor menses non contractum est matrimonium, iterum præmitti debeant denuntiationes?* R. affirmativè Rebellus & Bonacina, itaque à S. Congregatione decisum ajunt, eò quod intra tale tempus facilè iterum novum impedimentum v. g. affinitatis oriri queat.

Qu. 10. *An Pastor omittens denuntiationem trinan suspensionem incurrat?* R. ita quidem sentire Barbosam de Paroch. c. 21. n. 27. ob textum Juris Canonici in c. 3. de clandestina desponsatione; verùm Ludovicus Engel Man. Paroch. p. 3. c. 5. l. 6. n. 3. putat, textum illum loqui tantùm de casu, in quo patitur Parochus aliquos in consanguinitate, vel aliquo alio impedimento existentes contrahere; posito autem, quod pœnam istam incurreret, hanc pœnam non ipso facto incurri, sed primùm per sententiam Judicis Ecclesiastici denuntiandam esse, non obscurè ex eodem textu colligitur.

Qu. 11. *An, si denuntiationes ante nuptias facta non fuerunt, post eas ante consummationem faciendæ sint?* R. Layman l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 11. affirmativè, eò quod ita Concilium Tridentinum moneat, ut, si fortassè aliquod impedimentum subsit, ante copulam fornicariam deregatur; sed quia fortè nimis difficile in praxi videbitur, Conjuges novè ad tam diuturnam abstinenciam adigere, ideo Episcopus mone-
neri potest, ut dispenset, si videatur.

Qu. 12. An, si unus sponsorum secundo nuptias celebret, iterum Benedictionem illis Pastor adhibere debeat? R. negative quidem communiter Auctores respondere ob Capitulum tertium de secundis nuptijs, eò quòd Benedictio semel collata iterari non debeat; nihilominus tamen, cum teste Layman l. c. n. 13. consuetudo jam passim obtinuerit, ut nuptiæ primò nubentis Mulieris cum Viduo benedicantur, ideo poterit ea in tali casu observari, quàm aliqui etiam ad casum, quo Vir Benedictionem non accepisset, extendunt.

Qu. 13. An Pastor matrimonii Hæreticorù siquos in sua Parochia habet, assistere possit? R. Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 8. non apparere ratione, cur assistere prohibeatur in nostra Germania, cum neque communicatio, quæ in his partibus permiffa est, impediat, neque reverentia Sacramenti, quod Hæretici indignè suscipiunt, quia Pastor assistens matrimonio est testis tantùm; neque infrequens est, ut Pastor assistat matrimonio aliquorum, qui notorij peccatores sunt, quando non patiuntur sibi persuaderi, ut ad Sacramentum dignè recipiendum se disponant.

Qu. 14. An, si quis cum ignorantia legis matrimonia clandestina irritantis contraxerit, debeat ad novum matrimonium ineundum incitari? R. id quidem aliquos apud Ferdinandum de Castro p. 5. d. 4. pu. 13. l. 8. n. 51. & Coninch. d. 27. du. 1. citatos negare, rectius tamen hos cum Sanchez l. 3. d. 17. n. 10. & alijs affirmativam partem tenere, eò quòd etiam in alijs impedimentis dirimentibus non obstat ignorantia talis impedimenti, quò minùs matrimonium cum tali impedimento contractum dissolvatur.

Qu. 15. An Pastor extra suam Parochiam possit assistere ijs, qui ex suis Parochianis matrimonium ineunt? R. affirmative cum Diana p. 9. tr. 7. ref. 45. & alijs communiter contra Henriquez, Coninch, Pontium & alios ab eo citatos, quia extra Parochiam non desinunt esse subditi illius; rectè tamen addit Laymann peccaturum talem Parochum, si solemniter extra propriam Ecclesiam assisteret.

Qu. 16. An Pastor, in cuius Parochia tantùm per transitum habitant contrahentes, possit assistere eorum matrimonio? R. etsi Pontius l. 5. c. 15. & Sanchez d. 19. & 25. n. 14. l. 3. doceant, Pastorem posse matrimonio assistere, si vel uni-

eus tantum sponforum vagus sit; rectè tamen advertit Layman, hoc non de licita, sed valida duntaxat assistentia intelligendum, cum Concilium Tridentinum Sess. 14. c. 7. expressè præcipiat Parochis, ne vagorum matrimonij assistant, nisi post diligentem inquisitionem & licentiam ab Ordinario obtentam.

Qu. 17. *An Pastor excommunicatus, suspensus, aut interdictus validè assistat matrimonio?* R. Layman l. 5. tr. 10. p. c. 4. n. 5. affirmativè, modò non sit actualiter depositus, sed ritulum ac possessionem Beneficij retineat; quia assistere matrimonio non est actus jurisdictionis vel administrationis (cum etiam ab invito seu coacto validè præstari possit) sed est actus testimonij ex juris dispositione ad matrimonij substantiam requisitus.

Qu. 18. *An, si dubium sit de impedimento dirimente pastorem, Pastor matrimonio assistere?* R. etsi hoc contra Ferdinandum de Castro, Laymann & alios apud Dianam p. 10. tr. 13. res. concedat ipse cum Sanch. Sancio, Bardi, Francisco Lugones & aliis; rectius tamen facturum Pastorem, si prius, laicam quando res moram patitur, dubium ad Ordinarium deferat, ab eoque resolutionem expectet.

Qu. 19. *An Testes pro valore matrimonij debeant habere conditiones pro testibus aliàs requisitas?* R. negativè; cum juxta communem sententiam etiam impuberes, excommunicati, fœminæ, infames, infideles, parentes, liberi, ferri esse testes possint, uti Laymann l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 6. restatur; & meritò cum matrimonij causa æquè favorabilis ac fidei, ac proinde, sicut in fidei favorem tales testes admittuntur, ita idem etiam meritò in matrimonij causa contingat.

Qu. 20. *An, si sponsi in sponsaliorum contractu sive ex coactura, sive studio uterentur verbis de presenti dicentes, ego accipio te in meum & meam, matrimonium ratum censere debeant Parochus?* R. Layman l. c. n. 15. negativè, quia præsumi non debet sponfos voluisse nondum præmissis denuntiationibus matrimonium cum gravi peccato contrahere; hinc etsi verbis contractum matrimoniale significaverint, nisi usi, ea tamen secundum naturam contractus, quem instituerunt sponsi voluerunt, intelligi debent, nam intelligentia verborum

borum ex causis est sumenda dicendi, quia non sermoni res, sed sermo rei subiectus est.

Qu. 21. An, si Sponsi coram Parocho & Testibus tantum sub conditione consenserunt, debeant hi conditione purificata iterum vocari, & de illa certificari? R. non esse vocandos, docere quidem Sanchez l. 5. d. 8. sed communiorem & securiorem esse Laymanni l. 5. tr. 10. p. 2. c. 7. n. 3. Præpositi, Perez, & aliorum sententiam, qui omnino vocandos esse concedunt; alioqui enim non possent testificari, quod matrimonium perfectum esset.

Qu. 22. An, si impedimentum v. g. honestatis publica ignoretur à contrahentibus, nihilominus vim suam in illos exercent? R. iterum affirmativè cum Lessio c. 7. d. 1. n. 130. & Dicastillo d. 9. n. 109. quia hæc impedimenta non tam sunt pœnæ, uti Adversarij contendunt, quàm inhabilitates quædam, atque adeò etiam ab ignorantibus meritò contrahi dicuntur, licèt contraria sententia, quam Diana p. 10. tr. 13. ref. 51. communiorem vocat, non careat etiam sua probabilitate.

Qu. 23. An, si sponsi animo manendi in aliquo loco per maiorem anni partem contrahant, contractus iste validus sit, si postea non maneant in illo loco? R. affirmativè cum Sanchez l. 3. d. 23. à n. 12. & aliis, quia ex tali habitatione acquiritur quasi domicilium, uti ex Jure Civili constat lege hæc res absens ff. de Judicijs, talem autem habitationem sufficere ad hoc, ut aliquis Parochianus censeatur, ex cap. fin. de Parochijs colligitur.

COMPENDIUM

DOCTRINARUM AD LINEAS COGNATIONUM PERTI- NENTIUM.

Cùm hæc materia frequenter admodum occurrat, & Pastores gravem plerumque difficultatem experiantur in gradibus cognationum dignoscendis, placuit ea, quæ ad hanc materiam pertinent, paulò magis ad praxin accommodata huc apponere.

N 5 PARS